

tak, 's megjelentek october' 24. 1834. Ezek közül *Fáy*, ki csak az imént a' sárospataki collegium' könyvtárának ajándékozta a' Marczibányi-Intézettől nyert 400 ftot; e' 30 aranynyi új jutalmát a' középponti nemzeti színész intézet' tőkéje' nevelésére áldozta fel. Hála a' nemes lelke' hazafinak!

ELEGY HÍREK.

— A' bécsi udvari postahivatal' fő ujságkiadó hivatalának 1834re kiadott ujság- és folyóirat-czímsora szerint ez ében az osztrák birodalomban a' következő időszakí iratok jelennek meg: 1. *Német nyelven*: a) nem politicalai tartalmúak: Archiv für Geschichte. Bohemia, oder prager Unterhaltungsblatt. Das Echo. Erinnerungen. Feyerstunden. Forst- und Jagdjournal. Gesundheitszeitung. Jahrbücher der Literatur. Jugendfreund. Medizinisch-chirurgische Zeitung. Mnemosine. Militärische Zeitschrift. Mittheilungen zur Beförderung des Ackerbaues. Musikalischer Anzeiger. Notizen über Production, Kunst und Gewerbe. Oekonomische Neuigkeiten. Oestr. Zeitschrift für Landwirth. Salzburger Amts- u. Intelligenzblatt. Der Sammler. Theaterzeitung. Theologische Zeitung. Wiener Courszettel. Wiener Modezeitung. Wochenblatt von Bregenz. Zeitschrift für östr. Rechtsgelehrsamkeit — számszerint 35. b) politicalai tartalmúak: Beobachter (östr.). Bothe aus Tyrol. Brünner —, Gräzer —, Klagenfurter —, Laibacher —, Lemberger —, Linzer Zeitung. Linzer Bürgerblatt. Prager —, Salzburger —, Troppauer Zeitung. Wanderer. Wiener Zeitung — szám szerint 14. — 2. *Olasz nyelven*: a) nem politicalai tartalmúak: Annali universali di Medicina. Annali di statistica. Annali d'agricoltura. Biblioteca italiana. Censore universale dei teatri delle Corriere Dame. Corso dei cambi e valute. L'Eco. Giornale analitico di medicina. Giornale di farmacia chimica. Giornale di Giurisprudenza pratica. Gazzetta eclettica. Il gondoliere. Indicatore lombardo. Portate di Venezia. Prezzo corrente di Venezia. Prezzo corrente di Milano. Portate di Trieste. Prezzo corrente. Ricoglitore. Stato mensile. Termometro mercantile. Vendita settimanale — szám szerint 23. b) politicalai tartalmúak: Foglio di Verona. Gazzetta di Milano. Gazzetta Veneta. Messaggiere tirolese. Osservatore triestino. Osservatore nuovo veneto. Ristretto dei foglietti universali — szám szerint 7. — 3) *Cseh nyelven*: a) nem politicalai: Wecerny

Wyrazeny = 1. b) Prágai cseh ujság = 1. — 4) *Lengyel nyelven*: egy polit. ujság: Gazeta Lwowska. — 5) *Illyr nyelven*: Laibachi ujság. 6) *Görög nyelven*: polit. lap: Telegraph czim-mel. — 'S így öszvesen mind két rendbeli időszakírás német nyelven 39, olaszon 30, a' többin 5.

— Különös figyelmet gerjeszt az angol tudós világ előtt jelennem két új tünemény; u. m. egy, Dr. Gutzlaff által Chinában kiadott folyóirat' első füzete, mellynek hosszu chinai czimét rövideden így adhatni: „Közönséges tárház“; 's a' New South Wales Magazine (Új-Déli-Walesi tár) melly Sydneyben (Új-Hollandban) nyomtattatik 's annak hasonlólag első száma érkezett Angliába. Ama' chinai folyóirat sok beces történeti adatokat foglal magában, valamint némellyeket Java és Sumatra felől, egy chinai fametszettel együtt, melly ezen szigetek' abroszát adja, europai fokokra osztva. Híre van már több hasonló tudományos kezdeményeknek, név szerint egy mechanicát tárgyazó folyóiratnak. A' Sydney-tár inkább Europa' számára látszik készülni, mint a' kijövetel' országának. Ennek egyik fő munkatársa Dr. Lhotsky, a' ki néhány év előtt tudományos utat tett Új-Hollandba, 's miután több ideig lezékéket tartott az ásvány- és földtudományról, egy bányász-egyesületet kíván alapítani, Australia' földkinceseinek fölemelésére.

— Egy calcuttai bráma lord Byron' Don Juanja' egy részét bengal nyelvre fordította.

— D' Orbigny, ki a' párisi természetiek' museumának költségén Déli Amerikában tett tudományos utjáról nem rég visszatért; a' természettudományon kívül, mellyre főkép ügyelt 's fölfedezései nagy világot vetnek, a' nyelvekre is volt figyelemmel, 's egyebek közt több mint *hatvan* részint nyomtatott, részint kézirati *szótárt* hozott magával *amerikai nyelvekről*.

— Amerikában jelennem 56 vallási tárgyú folyóíras jó ki, egyike 28,000 előfizetőt számlál, egy más 10,000, több más 3,000.

— Mult évben Svédország 81 folyóírást számlált, mellyeknek egy negyede Stockholmban, 5 Upsalban, 8 Gothemburgban stb jó ki.

— Németországban 1814től 1833ig 90,126 munka látott napvilágot; 's e' számnak csak egy negyede áll fordításokból v. új kiadásokból. Ha már most általában három munkát tulajdonítunk egy írónak, ugy 30,000nak kellett ezen idő alatt munkásnak Ienni.

— A' felirások' 's széptudományok' francz kir. academiája egy választmányt alkotott kebeléből, mellynek tiszte minden keleti és nyugoti írókat összegyűjteni és kiadni, melylyek a' keresztes háborúkról irtanak. Ezen munkálat által az academia be fogja fejezni Francziaország' történetíróinak nagy gyűjteményét, mellynek folytatása reá bízott.

— Bajorországnak alsómajnai kerületében néh. Zu-Rhein minísternek buzgósága 1831ben egy historiai egyesületet alkotott, melly Würzburgban egy antiquariumot állíta, hol különféle pogány áld-eszközök, fegyverek, pénzek, gyűrűk stb. őriztetnek. Ezeknek fő forrásai a' Heilenthalban, Hettstedtben, a' guttenbergi erdőben, Schenkenseeben és Oberwaldstedtben történt kiásásai ónémet áld-oltároknak és sírhalomoknak. Az egyesület egy már megindított „Archiv“ ban közli munkálatait.

— A' franczia király költséget rendelt Aboul-Iassannak „az arabok' csillagászi műszereikről“ irt munkája' franczia fordításának kinyomtatására, mellyet Sédillot úr készített, 's melly még 1810ban nyert nagy tízévi jutalmat az academiától. — Továbbá ugyan a' fr. király dr. Marsaud, volt páduai prof.nak a' királyi könyvtár' olasz kézíratairól irt munkája' nyomtatását rendelte. Ezen nagy fontosságú dolgot Franczia- és Olaszország' tudománytörténetében korszakot fog állapítani. Ezen kéziratokról most először jut tudomása a' tanult világnak.

— Francziaországban a' megyében csak 195 város bír nyilvános könyvtárakat; ezek együtt 2,600,000 kötetet számlálnak; melly szám ha a' megyék' népességével vettetik össze (31,000,000 l.) az arány: egy kötet tizenöt lakóra. Párisban az öt nyilvános könyvtár 1,378,000 kötetet foglal magában; 's így két lakóra három kötet jut. Végre: Francziaországban 822 város (3,000—18,000 lakóval) van minden nyilvános könyvtár nélkül. — Hát Magyarországra mily arány sülne ki??

— A' britt museum' könyvtára 1821b. még csak 115,925 kötetből állt, 1832ig már 218,957ig növekedett. A' kéziratok' száma 1824b. 17,935, 1831b. 2,603. Az eredeti oklevelek' száma (1821) 16,423tól 1823ig csak 19,093ra nőtt.

— A' France littéraire figyelmezteti a' köz tanítás' minísterét, melly sürgetős szüksége volna Francziaországnak arra, hogy nyilvános levéltárait, mellyeket a' városbirói, megyeispáni, bírószeiki hivatalokban', sekrestyékben és egyháztornyokban por és féreg emészt, lenne ügyelet. — Vajha a' nyilvános intézetek' levéltárain kívül, magyar nemes család-

daink is részint irományaik' épen tartására, részint azok' átszemelgetésére ügyelnének! Mennyit lehetne a' nemzeti élet' történeteire nézve azon tisztos emlékekből kifejteni, kivált ha a' közlékenység' lelke is megszállaná.

— Ideler, a' berlini híres chronolog, legujjobban megmatatta, hogy Jézus Krisztus hat évvel született aeránk előtt, 's így a' folyó 1834 év, helyesben 1840.

— HIDAK. — Egy, vasrudakból készült függő híd, 70 méternyi nyilással, melly a' Vienne' vizén, Limoges és Poitiers közt állítatott, háromnap, 61,000 kil. teherrel tett próbák után, megnyittatott. — Egy más, ugyan a' Vienne felett, Chauvignynél, Poitiers és Leblanc között, vassodrony-ból (drót) készül, 's rövid nap mulva megnyittatik. — A' Creuse' vize felett, Laroche-Posayban, vasrudakból épül híd, 's több fa- és vas híd tervezve van ugyan azon megyében. —

Epinal' városa a' Mosel' vizén által Gahon ur által egy nagy vaslánczhidat építetett, melly 150,000 frankba került. Öt óráig a' híd 95,000 kilogrammnyi terhet hordott, 's négy szekér, mindenik 5000 kil. teherrel, rajta egymás után elrobogott.

Legközelebb fogjuk Tudománytárunkban egy függő vas-hidnak leírását és képét közölni, melly Magyarországnak nagy becsületére válik, 's fájdalom, eddig még alig ismeretes.

— Algirnak már esztendeje hogy van francia játszina! Igazgatja Dacosta asszony; adnak vig operákat, vaudeville, ér-zékeny- 's vígjátékokat.

— Schiller' fiai azon tollat, mellyel híres atyjok utol-jára élt életében, a' trieri könyvtárban tették le legujob'an.

— Egykori varsai prof. *Leleuel*, ki Brüsszelben igen el-vonúlva él, jelenen egy numismaticus munka' kiadásával fog-lalatoskodik.

— *Dixon* angol utazó, ki elhagyván Dahomey' partmel-lékeit, hogy Afrika' kebelébe behasson, hol Clapperton kapi-tánynyal 's kíséretével kívánt Katungában találkozni; sze-rencsétlen módon elveszett. A' király, kinek tartományán ál-talmene, elébe jött fiaival 's udvarnokival. Egyike amazok-nak a' király' nevében védelmet és bátorságot esküszik az uta-zónak, kardját Dixon' képe felé suhogtatván. Ez, azt híven hogy a' királyfi meg akarja ölni, hirtelen kirántja kardját 's a' hg' keblébe dűfi. A' kíséret azonnal megölte volna; de a' király, azt mondván, hogy a' tett eskü védelmére kötelezi, biztosságöröket adott mellé egész a' határokig. De alig lépett ezeken túl a' szerencsétlen Dixon, rárohant az örkiséret, 's ösz-szedőfte.

